

передбачають втручання в роботу системи. На кожний комп'ютерний злочин ми маємо свою протидію.

Література

1. Макарова М.В. Електронна комерція: Посібник для студ. вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 272 с.
2. Балабанов И.Т. Электронная коммерция. – СПб.: Питер, 2001. – 336 с.

Сергій Олександрович Жировий – студент IV курсу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Науковий керівник: Володимир Анатолійович Гуменюк – головний спеціаліст відділу Харківського апеляційного адміністративного суду, кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОКАЗІВ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

Незважаючи на те, що поняття доказів нормативно закріплено, питання визначення доказів, їх видів залишається одним з найбільш суперечливих.

Так, при розгляді справ про адміністративні правопорушення, орган (посадова особа) зобов'язаний з'ясувати, чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи підлягає особа адміністративній відповідальності, а також інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. У даному випадку в основу покладені положення Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), зокрема ст. 251. Однак, суд при вирішенні спорів між фізичними особами та суб'єктами владних повноважень щодо оскарження рішень останніх – постанов у справах про адміністративні правопорушення керується нормами Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України). Спробуємо розглянути існуючі питання колізії встановлення фактичних даних (доказів) при прийнятті рішення у справі про адміністративне правопорушення та його оскарження у адміністративному суді.

У ст. 251 КУпАП зазначено, що доказами у справі про адміністративне правопорушення, є будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [1]. В той же час, КАС України у ст. 72 говорить про те, що доказами в адміністративному судочинстві є будь-які

дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [2]. Чи не має тут протиріччя? Ніби ні, адже знову в основі формування поняття «докази» лежать все ті ж «фактичні дані». Вони у свою чергу, є ні чим іншим, як відомостями про факт, тобто це інформація, за допомогою якої можна пізнати (з'ясувати) сам факт. Відомості про факт (інформація) подається до суду для аналізу адміністративним судом певної події, дії або юридичної обставини. На основі цієї інформації суд вирішує, що було передумовою для звернення до суду. Таким чином, співвідношення факту і відомостей про факт розкривається у такий спосіб. Факт – це явище об'єктивної соціальної дійсності. Факти існують незалежно від того, чи знають про них особи, що здійснюють судовий розгляд. Відомості про факт – це інформація, за допомогою якої ми можемо пізнати факт. Істинна інформація веде до того, що можливість пізнання факту стає дійсністю, помилкова інформація перешкоджає реалізації цього. Зауважимо, що більшість науковців підтримують інформаційну концепцію тлумачення терміну «фактичні дані» [3, с. 272].

Науковці неодноразово наголошували на тому, що докази мають велике значення для правильного вирішення справи, адже саме на їх основі ґрунтується повне, всебічне і об'єктивне з'ясування обставин кожної справи. Докази повинні отримуватись у встановленій процесуальним законом формі. Недотримання або порушення форми отримання доказів зумовлює те, що при вирішенні справи судом вони не будуть братись до уваги. Однак, розглядаючи справу в адміністративному судочинстві, для використання доказів вкрай необхідно, щоб вони відповідали таким ознакам як належність та допустимість. Відносний доказ – це доказ, зміст якого відтворює (приблизно чи вірогідно) фактичну обставину, що має значення для правильного вирішення справи. А допустимим вважається той доказ, який був отриманий у встановленому законом порядку і передбаченими способами, а також коли законодавець допускає його використання. Встановлені правила допустимості і відносності доказів є гарантом їх достовірності та істинності [4].

Хотілося б відзначити, що значна частина процесуальної діяльності учасників адміністративного судочинства пов'язана із встановленням істини в адміністративній справі, доведенням та перевіркою фактичних обставин публічно-правового спору. Таку діяльність прийнято називати доказуванням. Не зважаючи на те що, що доказування нерозривно пов'язано з доказами, втім, це питання потребує окремої уваги та дослідження.

Під час розгляду та вирішення публічно-правового спору фактичні обставини справи встановлюються за допомогою чітко визначеного кола

засобів доказування або їх ще називають джерелами доказів. Їх перелік визначається нормативно. Так, ст. 251 КУпАП дозволяє виокремити такі засоби (джерела) у справах про адміністративні правопорушення, зокрема: протокол про адміністративне правопорушення; пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків; висновок експерта; речові докази; показання технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, у тому числі тими, що використовуються особою, яка притягається до адміністративної відповідальності, або свідками, а також працюючими в автоматичному режимі, які використовуються при нагляді за виконанням правил, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху; протокол про вилучення речей і документів; інші документи [1]. Однак, суд при розгляді справ про адміністративні правопорушення керується нормами КАС України. Так, Глава 5 «Докази та доказування» Розділу I «Загальні положення» КАС України виокремлює такі засоби доказування: письмові, речові і електронні докази, висновки експертів, показання свідків.

Постає абсолютно логічне питання, чому ці переліки не є тотожними, адже відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 19 КАС України до компетенції адміністративних судів належить вирішення питання щодо законності прийняття рішень суб'єктами владних повноважень, чинне місце серед яких займають рішення органів адміністративної юрисдикції у справах про адміністративні правопорушення? Як бачимо з даного питання існує певна юридична колізія, тобто певна неузгодженість у законодавстві. Тож, цілком очевидним вбачається на законодавчому рівні узгодити цей перелік.

Враховуючи, що КУпАП та КАС України мають однакову юридичну силу, хоча й були прийняті в різний час, але, відповідно до загального правила для подолання колізії, застосуванню підлягає норма права, яка є більш пізньою за фактом набуття чинності. Тож, у нашому випадку правильним і логічним є те, що суд при розгляді справ про адміністративні правопорушення спирається на засоби доказування (джерела доказів), передбачені КАС України та потребує внесення змін до КУпАП чи до іншого перспективного нормативного акта, що визначатиме питання адміністративної відповідальності.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [офіційний веб портал]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/80732-10> .

2. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [офіційний веб портал]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/paran9685#n9685>.
3. Мельник М. П. Поняття доказів у адміністративному судочинстві України / М. П. Мельник // Держава і право. – К., 2010. – Вип. 48. – С. 269-274.
4. В. В. Косик // Право і Безпека. – 2012. – № 5. – С. 83-87. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2012_5_20

Сергій Олександрович Носік – студент III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Оксана Володимирівна Панасюк** – завідувач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН В ОКРЕМИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ

Здійснення господарської діяльності регулюється загальними нормами господарського законодавства, що містяться у Господарському, Цивільному, інших кодексах України, у законах України «Про підприємництво», «Про господарські товариства» тощо, у численних підзаконних нормативних актах.

Разом із тим правовідносини в окремих галузях економіки, що мають особливе народногосподарське, екологічне, соціальне або інше значення чи певну специфіку, додатково регулюються окремими законодавчими та іншими нормативно-правовими актами. До цих галузей належать такі стратегічні галузі паливно-енергетичного комплексу як електроенергетика, нафтогазова та вугільна промисловість, харчова промисловість з підвищеними вимогами щодо забезпечення якості та безпеки її продукції, аграрна сфера, яка має виключне значення для продовольчого та сировинного забезпечення потреб суспільства, розгалужена і багатоскладова сфера будівельної діяльності тощо.

Здійснення безпосереднього регулятивного та управлінського впливу на діяльність суб'єктів господарювання втілюється у конкретних, реальних організаційно-господарських відносинах, що складаються між названими суб'єктами та органами державної влади, місцевого самоврядування, іншими суб'єктами організаційно-господарських повноважень. Правове регулювання вказаних відносин здійснюється через відповідні організаційно-господарські правовідносини, які визначають місце учасників реальних відносин у регулюванні господарської